

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Deviancia és társadalmi kontroll

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Szociológia és Szociális Munka
1.3. Intézet	Magyar Szociológia és Szociális Munka Intézet
1.4. Szakterület	Szociológia
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Szociológia
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Deviancia és társadalmi kontroll			A tantárgy kódja	ALM2303		
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Dr. MÜLLER-FABIAN Andrea egyetemi docens						
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. MÜLLER-FABIAN Andrea egyetemi docens						
2.4. Tanulmányi év	II	2.5. Félév	3	2.6. Értékelés módja	K	2.7. Tantárgy típusa	Választható

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1. Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összórászám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	14
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					12
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					5
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					12
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					0
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászama					33
3.8. A félév összórászama					75
3.9. Kreditszám					3

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	-
4.2. Kompetenciabeli	-

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Legkevesebb 50%-os jelenlét
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	Legkevesebb 75%-os jelenlét

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai/kulcs-kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> Az egyéni, családi, csoportos, közösségi és társadalmi szintű szociális kockázatok csökkentése érdekében végzett azonosítás, információgyűjtés, dokumentálás, értékelés és nyilvántartás, elemzés, értékelés és célzott beavatkozások. Tanácsadás és egyéb szakszerű beavatkozási módszerek családi vagy intézményi környezetben (kórházak, iskolák, büntetés-végrehajtási intézetek, drogpontok, szakosított szociális intézmények stb.) a szociális munka értékeinek és alapelveinek betartásával. A szociális ellátórendszer klienseinek nyújtott megelőző és támogató szolgáltatások és tevékenységek fejlesztése.
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> A problémás helyzetek objektív és mind elméleti, mind gyakorlati szempontból megalapozott megközelítése, a hatékony megoldás érdekében, a szociális munka értékeinek és alapelveinek betartásával. A hatékony csapatmunka technikáinak alkalmazása transzdiszciplináris csapatban, különböző hierarchikus szinteken, szervezetten belül és szervezetek között.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> Az előadás általános célja: a deviáns viselkedés elméleti alapjainak a tanulmányozása, elemzése és összehasonlítása; konkrét esetek elemzése, beavatkozási tervek kidolgozása.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> Az előadás célkitűzései: A deviancia és bűnözés többszemponú megközelítése (biológiai, pszichológiai, szociológiai elméletek); a devianciáról és bűnözésről szóló könyvészet ismertetése; a hallgatók felkészítése arra, hogy az olvasottakat a kutató szemével elemezzék; azon képességek fejlesztése, mely alapján az elméletben tanultakat hasznosítani tudják a deviáns és bűnöző személyekkel való munkában. A szemináriumok célkitűzése: a szakirodalom, az eredeti írások megismerése és elemzése, esetelemzés, kutatási-, és beavatkozási projektek kidolgozása a deviancia szempontjából vulnerábilis populációkra nézve.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A deviáns viselkedés elméleti alapjai. A deviáns viselkedés értelmezési keretei	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció	1 előadás
2. A deviancia fogalmi meghatározásai. A társadalmi normák. Társadalmi normalitás, szociális eltérések	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás

3. A deviáns viselkedések magyarázatai – devianciaelméletek A biológiai elméletek	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
4. A deviáns viselkedések magyarázatai – devianciaelméletek A pszichológiai elméletek (1)	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
5. A deviáns viselkedések magyarázatai – devianciaelméletek A pszichológiai elméletek (2)	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
6. A deviáns viselkedések magyarázatai – devianciaelméletek A szociológiai elméletek (1)	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
7. A deviáns viselkedések magyarázatai – devianciaelméletek A szociológiai elméletek (2)	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
8. Társadalmi kontroll Konformitás és engedelmesség. Informális és formális társadalmi kontroll. Jogszabály és társadalom.	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
9. Deviáns viselkedésformák. Klasszikus devianciák (az alkoholizmus, kábítószer fogyasztás)	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
10. Deviáns viselkedésformák. Klasszikus devianciák (öngyilkosság, mentális betegségek)	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
11. Deviáns viselkedésformák A bűnözés: okok, tipológiák, elterjedtség	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
12. Deviáns viselkedésformák A bűnözés: bűnözési statisztikák, prevenációs lehetőségek (programok)	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
13. A deviáns viselkedés egyéb formái	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
14. Összefoglalás és értékelés	Magyarázat, szemléltetés, demonstráció.	1 előadás

Könyvészet

Kötelező könyvészet:

- Adler, F., Mueller, G.O.W., Laufer, W.S.(1998): Kriminológia. Budapest: Osiris, 2000, p. 156, 169-171, 179-180, 219-222, 227-248, 268-276, 311-335 handout
- Beck Aaron T., Prisoners of hate. New York : Harper-Collins Publishers, 1999., (Bibl. Pedagogie)
- Durkheim, E. (1982): Az öngyilkosság. Budapest: KJK (BCU)
- Giddens, A. (1995): Szociológia. Budapest: Osiris Kiadó, 137-175 (BCU)
- Gönczöl K.- Kerezi K. /válogatta és szerk./: A deviancia szociológiája. Szöveggyűjtemény a szociális szakképzés számára Budapest, T-Twins Kiadó 1993.
- Merton, R.K. (2002): Társadalomelmélet és társadalmi struktúra. Budapest: Osiris, 201-278. pg. (BCU)
- HOWELL James C., Preventing & reducing juvenile delinquency. Thousand Oaks, Calif.: Sage Publications, 2003. (Bibl. Sociologie)
- Inderbitzin, M. Bates, K.A., Gainey, R. (2016): Deviance and Social Control: A Sociological Perspective. Sage Publications,
- Müller-Fabian, A. (2015) Delinvența juvenilă în România după 1989. Cluj-Napoca: ACCENT
- Müller-Fabian, A. (2022): An Integrative Approach To Successful Desistance. Rom J Leg Med [30] 229-233 [2022]
DOI: 10.4323/rjlm.2022.229

Rosta, A. (2007): A deviáns viselkedés szociológiája. Loisir Kiadó

Opcionális könyvészet:

- Dér Mária: Az ártatlanság kora: Gyermekbűnözés Budapesten. In: Belügyi Szemle, 2001. 7- 8. sz. – p. 125-148.
 Elekes Zsuzsanna: A család hatása a fiatalok alkohol- és drogfogyasztására, valamint egyéb viselkedészavaraira. In: Emberi viszonyok : Cseh-Szombathy László tiszteletére / szerk. Spéder Zsolt, Tóth Pál Péter. – Budapest : Andorka Rudolf Társadalomtudományi Társaság, Századvég Kiadó, 2000. – p. 161-180.
 Fekete Erzsébet: Droghatások és kezelési lehetőségek a fiatalkorú bűnelkövetők körében. In: Belügyi Szemle, 2002. 2-3. sz. – p. 134-139.
 Kisida Erzsébet: A fiatalkorúak deviáns magatartását befolyásoló tényezők. In: Iskolakultúra, 2002. 1. sz. – p. 90-93.
 Molnár József: Ifjúkori bűnözés. In: Info- társadalomtudomány, 1991. 16. sz. – p. 37-42.
 Németh Zsolt: Ifjúkori bűnözés, drogfogyasztás – a rendőrség a gyermekvédelmi együttműködés rendszerében. In: Belügyi Szemle, 2002. 1. sz. – p. 20-32.
 Pásztor Miklósné: Ma utcagyerek, holnap bűnöző?. In: Belügyi Szemle, 2002. 1.sz. –p.3-19.
 Rác, J. (2001): Szabálykövet(él)ők és bajkeverők. Bevezetés a devianciák szociológiájába. Új Mandátum kiadó, Bp
 Ruzsonyi Péter: A fiatalkorú bűnelkövetők zárt intézeti kezelésének nemzetközi tendenciái. In: Belügyi Szemle, 2002. 2-3. sz. – p. 115-133.
 Sárík Eszter: A gyermek- és fiatalkori bűnözés napjainkban. In: Belügyi Szemle, 2001. 2. sz. – p. 48-60.
 Király Réka Zsuzsa: A gyermekbűnözés kriminológiai ismérvei. In: Belügyi Szemle, 2000. 12. sz. – p. 41-48.
 Sárík Eszter: Valóban az erőszak a főszereplő? : A gyermek- és fiatalkori bűnözés helyzete és tendenciái napjainkban. In: Belügyi Szemle, 2000. 7-8. sz. – p. 57-68.
 Sárík Eszter: A gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzési lehetőségei. In Család gyermek ifjúság. 2000. 2. sz. – p. 4-14.
 Szűcs Anikó: Miért a DADA?. In: Belügyi Szemle, 2002. 1. sz. – p. 33-51.
 Vavró István: A fiatalkori bűnözés, a bűnözés jövője. In: Info-társadalomtudomány, 1993. 26. sz. – p. 57-64.
 Vavró István: Fiatalkorú elítéltek, 2000. In: Belügyi Szemle, 2002. 1. sz. – p. 52-58.
 Gross Hans, Criminal psychology, www.Abika.com

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
S1 – Szeminárium keretek, témák – tevékenységek és kötelezettségek illetve az értékelési feltételek ismertetése és megbeszélése. A bibliográfiai, kötelező olvasmány-rendszer bemutatása.	Csoportos megbeszélés	Szemináriumi projektválasztás (1 vagy 3-4 személy / projekt). Projekt bemutatás beosztása (Power Point, 10 perc / projekt)
S2 – Társadalmi normalitás, szociális eltérések	Véleményformálás, tapasztalatok megosztása	Szemináriumi feladatok (házi feladatok/referátum: 4 pont) Projekt bemutatás és értékelés
S3 – A deviáns viselkedés meghatározásának kritériumai	Csoportos megbeszélés	
S4 – A devianciaelméletek tipológiája	Esettanulmányok, esetelemzés, csoportos értékelés	
S5 – Gyermek-és fiatalkorú bűnözés	Esettanulmányok, beavatkozási programok, csoportos értékelés	
S6 – Felnőtt bűnözők. Női bűnözés	Esettanulmányok, beavatkozási programokcsoportos értékelés	
S7 – Bűnmegelőzési programok, projektek, feed-back	Csoportos megbeszélés	

Könyvészet

Kötelező könyvészet:

- Adler, F., Mueller, G.O.W., Laufer, W.S.(1998): Kriminológia. Budapest: Osiris, 2000, p. 156, 169-171, 179-180, 219-222, 227-248, 268-276, 311-335 handout
 Beck Aaron T., Prisoners of hate. New York : Harper-Collins Publishers, 1999., (Bibl. Pedagogie)
 Durkheim, E. (1982): Az öngyilkosság. Budapest: KJK (BCU)
 Giddens, A. (1995): Szociológia. Budapest: Osiris Kiadó, 137-175 (BCU)

Gönczöl K.- Kerezi K. /válogatta és szerk./: A deviancia szociológiája. Szöveggyűjtemény a szociális szakképzés számára Budapest, T-Twins Kiadó 1993.
Merton, R.K. (2002): Társadalomelmélet és társadalmi struktúra. Budapest: Osiris, 201-278. pg. (BCU)
HOWELL James C., Preventing & reducing juvenile delinquency. Thousand Oaks, Calif.: Sage Publications, 2003. (Bibl. Sociologie)
Inderbitzin, M. Bates, K.A., Gaine, R. (2016): Deviance and Social Control: A Sociological Perspective. Sage Publications,
Müller-Fabian, A. (2015) Delincvența juvenilă în România după 1989. Cluj-Napoca: ACCENT
Rosta, A. (2007): A deviáns viselkedés szociológiája. Loisir Kiadó
Müller-Fabian, A. (2022): An Integrative Approach To Successful Desistance. Rom J Leg Med [30] 229-233 [2022]
DOI: 10.4323/rjlm.2022.229

Opcionális könyvészet:

Dér Mária: Az ártatlanság kora: Gyermekbűnözés Budapesten. In: Belügyi Szemle, 2001. 7- 8. sz. – p. 125-148.
Elekes Zsuzsanna: A család hatása a fiatalok alkohol- és drogfogyasztására, valamint egyéb viselkedészavaraira. In: Emberi viszonyok : Cseh-Szombathy László tiszteletére / szerk. Spéder Zsolt, Tóth Pál Péter. – Budapest : Andorka Rudolf Társadalomtudományi Társaság, Századvég Kiadó, 2000. – p. 161-180.
Fekete Erzsébet: Droghatások és kezelési lehetőségek a fiatalkorú bűnelkövetők körében. In: Belügyi Szemle, 2002. 2-3. sz. – p. 134-139.
Kisida Erzsébet: A fiatalkorúak deviáns magatartását befolyásoló tényezők. In: Iskolakultúra, 2002. 1. sz.p. 90-93.
Molnár József: Ifjúkori bűnözés. In: Info- társadalomtudomány, 1991. 16. sz. – p. 37-42.
Németh Zsolt: Ifjúkori bűnözés, drogfogyasztás – a rendőrség a gyermekvédelmi együttműködés rendszerében. In: Belügyi Szemle, 2002. 1. sz. – p. 20-32.
Pásztor Miklósné: Ma utcagyerek, holnap bűnöző?. In: Belügyi Szemle, 2002. 1.sz. –p.3-19.
Rácz, J. (2001): Szabálykövet(él)ők és bajkeverők. Bevezetés a devianciák szociológiájába. Új Mandátum kiadó, Bp
Ruzsonyi Péter: A fiatalkorú bűnelkövetők zárt intézeti kezelésének nemzetközi tendenciái. In: Belügyi Szemle, 2002. 2-3. sz. – p. 115-133.
Sárik Eszter: A gyermek- és fiatalkori bűnözés napjainkban. In: Belügyi Szemle, 2001. 2. sz. – p. 48-60.
Király Réka Zsuzsa: A gyermekbűnözés kriminológiai ismérvei. In: Belügyi Szemle, 2000. 12. sz. – p. 41-48.
Sárik Eszter: Valóban az erőszak a főszereplő? : A gyermek- és fiatalkori bűnözés helyzete és tendenciái napjainkban. In: Belügyi Szemle, 2000. 7-8. sz. – p. 57-68.
Sárik Eszter: A gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzési lehetőségei. In: Család gyermek ifjúság. 2000. 2. sz. – p. 4-14.
Szűcs Anikó: Miért a DADA?. In: Belügyi Szemle, 2002. 1. sz. – p. 33-51.
Vavró István: A fiatalkori bűnözés, a bűnözés jövője. In: Info-társadalomtudomány, 1993. 26. sz. – p. 57-64.
Vavró István: Fiatalkorú elítéltek, 2000. In: Belügyi Szemle, 2002. 1. sz. – p. 52-58.
Gross Hans, Criminal psychology, www.Abika.com

9. Az epiztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A tantárgy tartalmának a kidolgozásához, gyakorló szociális munkások javaslatát is figyelembe vettük, találkozót szervezve a különböző szociális intézmények képviselőivel. Ugyanakkor, a tanterv kidolgozásánál figyelembe vesszük más intézetben és más egyetemen oktató tanárok véleményét. A találkozók célja feltárni az alkalmazók igényeit és a tantárgy összehangolását más intézeteknél oktatott tantárgyakkal.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	6 p ismereteket ellenőrző írásbeli vizsga/teszt	Az írásbeli vizsgán kötelező az 50% elérni ahhoz, hogy a szemináriumi tevékenység figyelembe legyen véve a végső jegy számításánál.	60%
10.5 Szeminárium / Labor	4 p szeminárium	A házi feladatok, projektek tartalmát a szemináriumot	40%

		vezető tanár közösen egyezteti a diákokkal, és félév elején közli ezek leadásának határidejét.	
--	--	--	--

10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei

- Minimum 75% jelenlét a szemináriumokon és 50% jelenlét a kurzusokon szükséges ahhoz, hogy a hallgató részt vehessen az írásbeli vizsgán, és figyelembe legyen véve a szeminárium tevékenységre kapott pontszám.
- Az írásbeli vizsgán kötelező az 50% elérni ahhoz, hogy a szemináriumi tevékenység figyelembe legyen véve a végső jegy kiszámításánál, illetve az összes szeminárium tevékenysége el kell legyen fogadva. Amennyiben a hallgató nem tesz eleget ezeknek a követelményeknek, nem mehet át a vizsgán.
- Amennyiben a házi feladatokkal kapcsolatos követelményeket részben teljesítette a hallgató, akkor a kapott pontszám figyelembe lesz véve a következő vizsga alkalmával.
- Követni a plágiumellenes szabályzat betartását, valamint a BBTE Tudományos Tanácsának álláspontját a mesterséges intelligencia felhasználásával kapcsolatban.
- Plagizálás esetében a hallgató maradéktalanul elveszíti az illető feladat, tevékenység elvégzését megillető pontszámot.
- A vizsgán való csalás, a vizsgáról való azonnali kizárást jelenti.
- Az óváásokat a vizsgajegyek kifüggesztését követő 48 órán belül fogadom e-mailben vagy személyesen, a fogadóóra keretében.

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)¹

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							

Kitöltés időpontja:
2025. 09. 06.

Előadás felelőse:
Dr. MÜLLER-FABIAN Andrea

Szeminárium felelőse:
Dr. MÜLLER-FABIAN Andrea

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025. 09. 16

Intézetigazgató:
Dr. LÁSZLÓ Éva

¹ Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az *SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban* történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.

**sociologie &
asistență socială**

Universitatea Babeș-Bolyai

B-dul 21 Dec. 1989 nr. 128
Cluj-Napoca 400604

+40-246-42.46.74

+40-264-41.99.58

secretariat.socasis@ubbcluj.ro
socasis.ubbcluj.ro